ROGER PERSSON ÖSTERMAN, INGRID MELBI & ADRIANA KRZYMOWSKA

Intervju med Inga-Lill Askersjö

Det är många spännande förändringar som sker på Skatteverket. Ett stort digitaliseringsprojekt ska göra information mer lättillgänglig både för handläggare på Skatteverket och för allmänheten, samtidigt som Skatteverkets lokaler i Solna byggs om. Det och mycket mer berättade Skatteverkets nya rättschef Inga-Lill Askersjö när Skattenytt träffade henne i Nöten, fastigheten som snart även, förutom huvudkontoret, kommer inrymma Skatteverkets stockholmsregion.

Skatteverkets rättsavdelning sitter tillfälligt i de nyrenoverade lokalerna, men snart ska allt stuvas om när Stockholmsregionen flyttar in från sina lokaler på Södermalm. Sammanlagt kommer omflytten att spara staten 90 miljoner kronor, men innebär att fler medarbetare kommer att få dela på samma yta. Det kommer påverka arbetsmiljön och då är det särskilt viktigt att cheferna arbetar för att höja arbetsglädjen, säger Inga-Lill efter att precis ha demonstrerat hur, genom att med glad attityd och några välvalda ord fått en hel grupp medarbetare att skratta i fikarummet under även den gråaste av februarimorgonar.

Inga-Lill ger oss en bred exposé. Under ”en-myndighetsreformen” slogs skattemyndigheterna runt om i landet ihop till en myndighet – Skatteverket. Hopslagningen syftade till att skapa mer koherens och likformighet så att enskilda skulle kunna vara säkra på att få samma taxeringsbeslut oavsett vilken skattemyndighet de vände sig till. Det var i samband med hopslagningen som rättsavdelningen skapades. De flesta av rättsavdelningens 240 medarbetare är indelade i sektioner med ca 15–25 medarbetare som behandlar olika områden inom den materiella rätten. Sektionerna i sin tur är indelade i grupper med experter och specialister.

Genom bl.a. ”pärlan” (ett internt ärendehanteringssystem) får de olika regionkontorens handläggare och beslutsfattare genom att ställa frågor, möjlighet att ta del av rättsavdelningens kompetens. Rättsavdelningen får årligen in ca 50 000 frågor, varav 30 % kommer in genom pärlan. Inga-Lill förklarar att det är bra om frågorna kommer in via pärlan, eftersom de då kan fördelas inom avdelningen och bli bedömda av personer med rätt kompetens. Ambitionen är att frågorna i pärlan ska bli belysta utifrån alla berörda sakområden. När frågorna kommer in i pärlan utvärderas de. Om det är en tillräckligt vanlig eller intressant fråga kommer svaret att utvecklas till ett ställningstagande som publiceras och görs åtkomligt för allmänheten eller publiceras på det interna nätet. De internt publicerade svaren bedöms vara mindre intressanta t.ex. på grund av att de rör någon udda företeelse som saknar allmänt intresse, men det betyder inte att de är hemliga. Systemet är fortfarande under utveckling och målet är att alla frågor till rättsavdelningen ska in genom pärlan.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-07 17:14:19

Kommunikationen inom pärlan mellan rättsavdelningen och beslutsfattare är inte öppen ens för Skatteverkets anställda annat än dem som är involverade i frågeställandet. Det beror på att pärlan inte är strukturerad på ett sådant sätt att materialet är sökbart och det skulle kunna hämma både frågeställaren och den som ger svaret om utväxlingen dem emellan skulle publiceras. Tanken är att rättsavdelningen ska stödja handläggarna ute i regionerna och då är rättsavdelningen beroende av att medarbetarna ute på kontoren ställer frågor. Rättsavdelningen har formellt både en styrande och en stödjande funktion. ”Men det är inte särskilt konstruktivt att skilja på att stödja och styra” säger Inga-Lill som menar att rättsavdelningen förvisso styr genom att bestämma hur handläggare ska tolka gällande rätt, men besluten fattas av handläggarna, så det är ju i realiteten även en slags stödjande funktion.

Händer det då att handläggare eller regioner inte håller med rättsavdelningen och vill hitta på egna lösningar? Ja det händer, enligt Inga-Lill, men Skatteverkets generaldirektör Ingemar Hansson är väldigt tydlig med att om rättsavdelningen har tagit ställning i en fråga så är det detta som gäller. ”Det är väldigt roligt att få arbeta som rättschef med Ingemar som generaldirektör eftersom han är väldigt intresserad av rättsfrågorna som då får en särskild ställning”, säger Inga-Lill. Bland annat har frågan hur Skatteverket ska yttra sig i remissvar diskuterats mycket. Det hänger ihop med vad som är Skatteverkets uppgift. Inga-Lill tycker inte att Skatteverket ska ha åsikter om de politiska frågorna som exempelvis nivån på en skattesats. Skatteverkets primära uppgift är att se till att pengar kommer in till staten, men arbetet ska utföras inom lagens ram. Vid ramens utformning bör Skatteverket således endast uttala sig om rättsliga frågor i syfte att verka systemvårdande. Eftersom varje avvikelse från systemet skapar gränsdragningsproblem, som kräver nya regler och skapar osäkerhet, är det i slutändan skattebetalarna som drabbas av systemavvikelser. Men gränsdragningen är inte alltid så lätt att upprätta. Som exempel nämns momsen, där borde Skatteverket kunna uttala sig om nivån på skattesatsen eftersom den kan skapa konkurrensproblem. Det är Skatteverkets uppgift att påtala och medvetandegöra politikerna om när någon bestämmelse går stick i stäv med systemet och gränsdragningsproblem skapas.

Skattesystemet används dock även för att gynna vissa syften. Ett exempel är rut- och rotavdragen. Ur ett systemperspektiv är det inte alltid bra och reglerna kan skapa stor osäkerhet. Men om politikerna beslutat att införa en sådan bestämmelse så är det bara att acceptera för Skatteverket, och arbeta utifrån de förutsättningar som ges.

Skatteverkets stora uppgift är att ta ut ”rätt skatt”, som generaldirektören brukar säga, varken för mycket eller för lite. Ett sätt att uppfylla målet är att informera allmänheten om vilka regler som gäller. Vid oklara fall använder Svatteverket sig av ställningstaganden för att informera skattebetalarna om hur Skatteverket tolkar lagstiftningen. Om den enskilde inte håller med i skatteverkets tolkning får domstolarna avgöra frågan. Inga-Lill menar att Skatteverket och ombuden har det gemensamma målet att tydliggöra för skattebetalaren vad som ska betalas. Ombuden och konsulterna har därför en stor

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-07 17:14:19

roll i utkristalliserandet av gällande rätt i när tvisten hamnar i domstol och tvåpartsförhållandet uppstår. Mot bakgrund av att Skattverkets uppgift primärt går ut på att dra in pengar till staten bör ombuden ses som en motpart som ska balansera och begära tolkning till den enskildes fördel. På det sättet får frågan en allsidig belysning som förhoppningsvis leder till väl genomtänka beslut. Ombuden har här en mycket viktig och betydelsefull roll att vara med och driva rättsutvecklingen framåt. Det märks här att Inga-Lill har en bakgrund som domare i förvaltnings- och kammarrätt. Frågan är dock i vissa lägen kontroversiell och mångfacetterad. Till exempel kan nämnas att den enskilde endast i begränsad omfattningkan få ersättning för ombudskostnaden i skatteprocessen, vilket innebär att de enskilda i praktiken kan komma att åläggas kostnaden för uttolkningen av gällande rätt. Inga-Lill har i nuläget inte någon klar uppfattning i frågan om ersättning för ombudskostnader borde utökas för dem som inte får rätt i processerna. Ett annat problem är att synsättet kräver att de svåra frågorna kommer upp i processer, och det är inte alltid som företagen har intresse av att deras underlag för t.ex. en transaktion redovisas i handlingar som i processerna kan bli offentliga. Ett företag kan därför möjligen dra sig för att överklaga ett skattebeslut. Då finns dock Skatterättsnämnden som ett alternativ. Inga-Lill skulle i princip gärna se att fler ansökningar från det allmänna skulle prövas i Skatterättsnämnden.

Även om ombuden ska ses som en motpart i uttolkandet av gällande rätt, menar Inga-Lill att det är viktigt att Skatteverket inte ser sig självt som renodlad part i målen. Å ena sidan har man att bejaka statens intressen, men samtidigt har Skatteverket en skyldighet att utreda frågorna och däri ligger att även det som talar emot att skatt ska tas ut ska uppmärksammas. Det ansvaret blir ännu större när den enskilde inte företräds av ett kvalificerat ombud.

Hur ser Inga-Lill på Skatteverkets utredningsskyldighet när tvisten kommer till domstolen, byter Skatteverket då ”skepnad”? – Domstolen ska inte ta över hela utredningsansvaret, Skatteverket har fullt ansvar som part i målet och även ett fortsatt ansvar att också ta fram sådant som är till fördel för den enskilde. Som exempel nämns att Skatteverket nu självmant kommer gå igenom alla pågående mål om osanna fakturor för att se om Skatteverket ska fortsätta driva processerna.

Inga-Lill är i princip inte motståndare till att prövningstillstånd till kammarrätt ska införas. Skulle en sådan reglering införas kan hon se att det i särskilt komplicerade mål borde finnas möjlighet att ha två domare redan i förvaltningsrätten. Tanken skulle inte vara att beröva de svåra målen möjlighet till överprövning, eftersom de sannolikt kommer att få prövningstillstånd, utan att frigöra resurser till dem genom att förkorta de ofta alltför utdragna enkla målen. Om full prövning tillåts i två domstolar finns det risk för att bevisning inte läggs fram förrän i den senare av dem. Genom ett prövningstillstånd i kammarrätt förskjuts processen till första instans. Domstolar, särskilt inte överinstansen, ska inte pröva outredda mål, allt ska redan ha analyserats hos Skatteverket innan tvisten flyttas upp till domstol.

Inga-Lills roll som rättschef består egentligen av två delar, att vara chef för

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-07 17:14:19

rättsavdelningen, ett arbete som mer handlar om ledarskap, och att vara just rättschef, dvs. Skatteverkets högsta uttolkare i frågor om den materiella skatterättens tillämpning. Att ytterst ansvara och svara utåt för de rättsliga frågorna.

När en fråga föredras för Inga-Lill ser hon det som sin främsta uppgift att gå igenom förslaget och peka på hur det kommer att passa in i skattesystemet och om frågan kan ha en gränsyta mot ett annat område. Inga-Lill anser att hennes roll är att ha lite kunskap om allt, till skillnad från hennes experter som besitter djupgående kunskap inom sina respektive områden. Det är rättschefens uppgift att stå för den breda överblicken och känna till var felaktiga återverkningar kan hamna. ”Veta vilken fråga som ska ställas för att experterna ska få sig en tankeställare.”

Ett stort projekt som dragits igång på Skatteverket är ”Digit” – en digitaliserad vägledning på webben. Det är ett utvecklingsarbete som påbörjades i höstas och som ska leda till bättre tillgång till information. En egen plattform för vägledningen ska skapas med bättre sökmöjligheter som i första hand riktar sig till mer kvalificerade handläggare och konsulter. Ett led i arbetet är att all text som idag finns tillgänglig ska skrivas om. Det är ca 15 000 sidor som ska omarbetas, första publiceringarna kommer i höst. Tanken är inte att omarbetningen ska påverka det materiella innehållet, utan formen, så att Skatteverkets material får en enhetlig presentation i förhållande till formatet och språket. Dessutom kommer de olika handledningarna att kunna hållas kontinuerligt uppdaterade. För enskilda pågår ett arbete med att ta fram en pilot av en ”regelmotor” som ska publiceras på Skatteverkets webbplats. Regelmotorn har inkomstskattelagens regler och praxis som kod och kan svara på enskilda frågor efter att frågeställaren ”intervjuats” om de relevanta omständigheterna. Den nu aktuella regelmotorn handlar om skatteberäkning vid försäljning av privatbostad och eventuellt uppskov.

Ett särskilt uppdrag som Inga-Lill fick vid tillträdet av tjänsten som rättschef var att genomföra en kvalitetssäkring av processföringen. Det är anledningen till att rättsavdelningen just nu analyserar cirka 800 processakter från mål i kammarrätterna. I Skatteverkets eget direktiv från 12 september 2012 har riktlinjerna för en god process fastställts enligt följande:

”Rätt process är när en process har drivits i enlighet med Skatteverkets inriktning, riktlinjer och ställningstaganden, när oklara frågor har stämts av med rättsavdelningen innan en process startar, när materiellt och formellt korrekta beslut har fattats av Skatteverket samt när Skatteverket har tillräckligt med bevisning för sin process.” Granskningen kompletteras med statistik från domstolarna som anger i vilken utsträckning domstolarna gör samma bedömning som Skatteverket i målen. Det har dock visat sig vara ganska svårt att dra slutsatser av det statistiska underlaget från domstolarna. I flera fall medger Skatteverket i kammarrätten den skattskyldiges talan efter att nya omständigheter och bevisning förts fram av den enskilde efter att processen avslutats i förvaltningsrätten. I statistiken kommer det då att framstå som att den enskilde fått bifall och att Skatteverket drivit processen utan att ha tillräcklig bevisning. Inga-Lill förstår varför ett ombud kan välja att lägga fram bevisning sent i processen, det kan

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-07 17:14:19

ju t.ex. bero på att företag är måna om att företagshemligheter m.m. inte ska bli del av processmaterial som kan bli offentligt då det skulle kunna skada affärsförhållanden. Hon önskar dock samtidigt att allt material skulle kunna presenteras på en gång, så att man kanske till och med kan slippa processa och bespara både staten och den enskilde kostnader. Här görs en gränsdragning mellan bevismål och mål som berör en oklar rättstillämpning. Skatteverket vill driva processer som leder till en utveckling av rättsläget, eftersom Inga-Lill ser det som en av Skatteverkets uppgifter att precisera och testa gränsdragningsfrågor, men bevismålen leder inte rättsutvecklingen framåt utan innebär bara kostnader för den enskilde och staten. Även om självklart bevismål måste prövas av domstol ibland då den enskilde och Skatteverket har olika uppfattning om bevisningens tyngd vore det bättre om bevisfrågorna kunde lösas ut redan i Skatteverket.

En del av arbetet med utvärderingen och kvalitetssäkringen av processföringen handlar om värdegrundsarbete och att tänka på vilken terminologi man använder sig av på Skatteverket. Det är inte sällan som tvisterna handlar om människor som försatts i jobbiga situationer och vars liv ställts på ände på grund av problem med betalandet av skatt. Då är det viktigt att komma ihåg att det inte är människan det är fel på utan gärningen. Skatteverket ska vara empatiskt, men inte sympatiskt, tycker Inga-Lill, det är trots allt Skatteverkets uppgift att föra talan. Den drabbade ska inte känna att Skatteverket firar att domstolarna gått denne emot. Därför ska inte Skatteverket tala i termer av att ”vinna” eller ”förlora” mål, utan om vilken linje domstolarna gått på. Bemötandet av den enskilde är en viktig fråga för Inga-Lill. Det är inte Skatteverkets uppgift att i offentligheten gå i polemik med enskilda eller ombud. Här handlar det istället om att stärka beslutsfattarnas och processförarnas självkänsla så att deras fokus hamnar rätt. Det kan vara svårt att känna sig kritiserad av skattebetalare och ombud utan att få ge igen med samma mynt. Med ökad självkänsla så behövs inte något självförsvar.

En kanal att föra diskussionen i innan tvisten uppstår är genom de skriftliga dialogsvaren. Inga-Lill håller med om att det är viktigt att Skatteverket står för sitt svar, men på frågan i vilken utsträckning dialogsvaren bör vara bindande är det inte lika enkelt. Utgångspunkten måste vara, tycker Inga-Lill, att om Skatteverket svarar riktigt fel, så kan det inte följa sitt svar, ett svar som står i klar kontrast till gällande lag kan inte vara bindande för Skatteverket. Dessutom ska dialogsvaren bara kunna vara bindande det år som de ges, och under förutsättning att alla relevanta omständigheter har redovisats korrekt av frågeställaren. Men om alla förutsättningar presenterats och svaret inte klart strider mot lag utan snarare är en tolkningsfråga som står och väger, ja då bör Skatteverket vara bundet av sitt svar trots att Skatteverket gör en annan tolkning senare, i annat fall förloras poängen med dialogsvaren. Inga-Lill förtydligar att det måste vara oerhört ovanligt att Skatteverket skulle svara så fel att svaret klart strider mot gällande lag. Frågeställaren bör därför kunna lita på att det svar som man erhåller och anpassar sig efter faktiskt också gäller.

En närmare gränsdragning för var bundenheten upphör lyckas vi tyvärr

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-07 17:14:19

inte diskutera innan vår tid tar slut. Det surrar i korridorerna och Inga-Lill blir snabbt haffad av en medarbetare som meddelar att ”Haparanda-domen” precis kommit och att de arbetar för fullt med att konstatera exakt vad det är domstolen har sagt om skattetilläggen och dubbelbestraffningen.

Vi vill rikta ett stort tack till Inga-Lill Askersjö som tog sig tid för den här intervjun och med stort engagemang berättade om sitt och sina medarbetares arbete. Förhoppningsvis har vi lyckats ge en liten inblick i Skatteverkets rättsavdelnings arbete och framtid.

Roger Persson Österman är redaktör för Skattenytt.

Ingrid Melbi är partner på PWC.

Adriana Krzymowska är vikarierande redaktionssekreterare för Skattenytt.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-07 17:14:19